

SAYFA 14	Tonyukuk Apa Tarkan unvanını kullanmıştır.	Sayfa 14.te II Köktürk Tablosuna Eklenecektir.
SAYFA 18	Kıpçaklar (Kumanlar) Rus kaynaklarında Polevest, Bizans kaynaklarında Kuman, Ermeni kaynaklarında Khartes, olarak geçmektedir.	Sayfa 18 de Kıpçaklar Bölümüne eklenecektir
SAYFA 142	Hizb-i Cedit , İttihat ve Terakki partisinde muhalif harekettir. İttihat ve Terakki Fırkası'nın otoriter ve demokratik olmayan tutumundan dolayı iç muhalefet iyice keskinleşmiş ve liderliğini Mehmet Sadık Bey ile Karesi Mebusu Abdülaziz Mecdi Tolun'un yaptığı Hizb-i Cedit (Yeni Oluşum) hareketi ortaya çıkmıştır.	Sayfa 142'de II. Meşrutiyet dönemi kurulan siyasi partiler tablosu altına eklenecektir. Güzel bir kutu içine konulabilir. Hap Bilgi. gibi
SAYFA 160	ST. Jean dö Maruanne : Antlaşmaya göre, üç müttefiki arasında imzalanan gizli antlaşmaları kabul edecekti. Buna karşılık Anadolu'dan Antalya, Konya, Aydın ve İzmir gibi önemli şehirler kendisine verilecekti.	Gizli Antlaşma Tablosu İçinde yer alıyor.
SAYFA 159	Bu cephede Kazım Karabekir, Süleyman Askeri Bey, Sakallı Nurettin Paşa ve Ali İhsan Paşa gibi komutanlar görev yapmıştır. Süleyman Askeri Bey bu cephede şehit düşmüştür.	Irak Cephesi başlığı altına
SAYFA 156	Cephenin önemli kişileri Harbiye Nazırı Enver Paşa ve Hafız Hakkı Paşa'dır.	Kafkas Cephesi başlığı altına ekle
SAYFA 114	Tağşiş : Tağşiş, değerli madenlerin içerisine daha değersiz olanlarına katılarak gerçek değerinin düşürülmesi işlemidir. Böylece üzerinde yazılı olan değer aynı kalsa da gerçek değeri düşmektedir.	Tağşiş diye ayrı bir kutucuk açılıp eklenecek
SAYFA 174	Samsun'a çıktıktan sonra bölgede İngiliz işgal kuvvetlerinden cesaret alan Rum çetelerinin faaliyetlerinden dolayı karargâhını daha emniyetli bir yere nakletmek isteyen Mustafa Kemal Paşa, 25 Mayıs 1919'da Kavak üzerinden Havza'ya geçmiştir. Havza'ya geldikten sonra şehrin ileri gelenlerini Müfettişlik karargâhında kabul eden Mustafa Kemal Paşa, memleketin genel durumunu ve işgalcilerin niyetlerini açıkladıktan sonra, "Hiçbir zaman ümitsiz olmayacağız, çalışacağız, memleketi kurtaracağız." demek suretiyle gelecekle ilgili umudunu belirtmiş ve bu konuda harekete geçilmesini tavsiye etmiştir.	Havza Genelgesi başlığı altına

	• Mustafa Kemal Paşa, 25 Mayıs 1919-12 Haziran 1919 tarihleri arasında toplam 19 gün Havza’da kalmıştır. • Bu arada Mustafa Kemal Paşa, İstanbul’daki fikirlerini sistemleştirmiş, Millî Mücadele hareketinin stratejisini belirlemiştir. • Buna göre, Millî varlığa vurulan darbelere karşı milletin etkin bir şekilde uyandırılması ve harekete geçirilmesinin sağlanması, bu amaçla yetki alanının içinde ve dışında kalan askerî ve mülkî yetkililerle millî kuruluşlara gizli açık gönderilen bildirilerle işgallere karşı mitingler yapılması, İstanbul hkmetinin uyarılması, yabancı ülke temsilcilerine protesto telgrafları çekilmesi, istenmiştir.	
--	---	--

15. Kolordu Komutanlığına

Bölgemde ve civarında bulunan vilâyetlerle bağımsız mutasarrıflıklara gönderdiğim telgrafın suretini aynen takdim ediyorum.

İstihbarat Numara: 14 28 Mayıs 1919

9. Ordu Müfettişi

Mustafa Kemal

İzmir'in ve maalesef bunu takip eden Manisa'nın işgali gelecekte- ki tehlikeyi daha açık göstermektedir. Ülke bütünlüğümüzün korunması için millî gösterilerin daha canlı olarak yapılması ve sürdürülmesi lazım- dır. Hayatımıza ve millî bağımsızlığımıza zarar veren işgal ve ilhak gibi olaylar bütün milletin içini kan ağlatmaktadır. Üzüntüler durdurulamıyor. Sindirilmesi ve tahammülü mümkün olmayan bu durumun derhâl yok edilip giderilmesi bütün medeni milletlerle büyük devletlerin adalet ve nüfuzlarını sabırsızlıkla beklemek konusunda önümüzdeki hafta içinde Pazartesi başlayıp Çarşamba günü müracaatın arkası alınmak üzere büyük ve heyecanlı **mitingler yaparak millî gösteride bulunulması** ve bunun bütün bağlı olan yerlere yayılmasına ve bütün **İtilaf devletleri temsilcileri ile Osmanlı Hükûmetine etkili telgraflar verilmesi** ve yabancı olan yerlerde yabancılara da özel etkiler yapılmakla beraber millî gösterilerde adap ve sükûnetin fevkalade korunması ve **Hristiyan halka karşı bir sa- taşma, gösteri ve düşmanca tavırlar alınmaması** lazımdır.

Sizin bu fikirler etrafında hassas ve etkili bulunmanız yönüyle işin iyi idare edileceği ve başarılı olunacağı hususunda inancım tamdır. Sonucunun bildirilmesini arz ederim.

Havza Genelgesi Orijinal Metin.

Sayfa 174 eklenecektir. Havza Genelgesi Altına

I.TBMM YER ALAN GRUPLAR

Müdafaai Hukuk Grubu	• TBMM’de Mustafa Kemal taraftarlarının etkili olduğu gruptur. • TBMM’de I. Grup olarak da nitelendirilir. • Halk Fırkası’nın temelini oluşturur. • 10 Mayıs 1921’de TBMM’de kuruldu. • Erkek Öğretmen Okulu Konferans Salonu’nda 133 milletvekilinin katılımı ile ilk toplantısını yaptı. • Mustafa Kemal Paşa grup başkanlığına seçildi.
Yeşil Ordu Grubu	• Çerkez Ethem’in etkili olduğu gruptur. • Bu cemiyetin genel merkez üyeleri: Şeyh Servet (Akdağ), Dr. Adnan (Adıvar), Hakkı Behiç Bayıç, Yunus Nadi gibi Kemalistlerdir. Yeşil Ordu Nizamnamesi İslami-Komünist renkteydi. • 1920 Ağustos sonlarına doğru Eskişehir’de etkili oldu.
İstiklal Grubu	• Mustafa Kemal Paşa’ya hayranlık duyan, ileri görüşlü otuz-kırk kadar milletvekili bir araya gelerek İstiklâl Grubu’nu kurmuşlardır. • Meclis’te “Terakkiperver-Milliyetperver” akımı temsil edeceklerini açıklamışlardır. Ancak kimlerden oluştuğu, programının yapılıp yapılmadığı belli değildir. Kuruluş haberinin arkasından program çalışmalarına başlandığı açıklanmış ise de 21 Mart 1921’e kadar program konusunda olumlu bir gelişme görülmemiştir.
Halk Zümresi Grubu	• Büyük Millet Meclisi’nde “doğu mefkûresinin” sosyal yanını oluşturan bazı milletvekilleri, Sovyet İhtilâlini kendilerine örnek alarak Anadolu’da da bu düzene benzer bir düzenin kurulmasını istemekteydiler. İşte “Halk Zümresi” bu düşünce içerisindeki milletvekillerinin oluşturduğu bir gruptur. • Mustafa Kemal Paşa’nın sosyalizme karşı fakat “kuvvetin, kudretin, hâkimiyetin, idarenin doğrudan halka verilmesini” öngören halkçılık yanlısı olması ve “bizim noktai nazarımız halkçılıktır” diyerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti’nin ideolojisini mecliste ortaya

	koyması, bazı milletvekillerinin halkçılık düşüncesi etrafında örgütlenmelerine imkân vermiştir. Bu grubun meclisteki üye sayısı 60-70 kişi olarak belirtilmiştir.
Tesanüd Grubu	Kuruluşu kesin olarak bilinmeyen bu grubun kuruluş amacı, meclisteki milletvekilleri arasında tesanüdü sağlamak amacıyla kurulmuştur. “Mutedil Milliyetperver” milletvekilleri tarafından kurulan grubun başkanı Yusuf İzzet Paşa, en popüler temsilcisi ise Mazhar Müfit Bey’dir. Meclisteki en örgütlü grup olarak tanınan Tesanüd Grubu siyasi partilileşmeyi düşünmemiş ve bir parlamento grubu olarak çalışmayı tercih etmiştir
Islahat Grubu	Bu grubun ne zaman ve kimler tarafından kurulduğu bilinmemektedir. Millî sınırlar içinde bağımsızlığımızın sağlanabilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin çalışmasını savunan grup, ülkenin genel refahını istemekte ve çağdaşlaşmayı savunmaktadır. Ayrıca ülkedeki dengeleri alt üst etmeden halkı yönetime ortak etmeyi amaçlamaktadır.

I. TBMM’DE GRUPLAŞMA

I.GRUP	10 Mayıs 1921’de Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubu adıyla geniş tabanlı bir meclis grubu kuruldu. Erkek Öğretmen Okulu Konferans Salonu’nda 133 milletvekilinin katılımıyla ilk toplantısını yapan grup “Madde-i esasiye ile Grup İçtüzüğünü” görüşerek kabul etmiştir. Yapılan seçimler sonunda Mustafa Kemal Paşa grup başkanlığına seçildi. Daha sonra grubun üye sayısı 261’e kadar çıktı.
II.GRUP	Mustafa Kemal Paşa’nın şahsında gerçekleşen yetki toplama ve meclisin üstünlüğü ilkesine aykırı çeşitli uygulamalara karşı beliren muhalefet hareketi, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubu’nun kurulmasından 14 ay sonra 1922 Temmuz’unda İkinci Müdafaa-i Hukuk Grubu adıyla teşkilatlı bir yapı içine girmiştir. Grup’un lideri Erzurum milletvekili Hüseyin Avni Beydir. Kurucular arasında Mersin milletvekili Selahattin Bey, Sivas milletvekili Vasıf Bey, Erzurum Milletvekili Süleyman Necati gibi milletvekilleri bulunmaktadır. İkinci Grup bir muhalefet hareketi olarak ortaya çıktığı için, yelpazesini geniş tutmuş, farklı amaç ve düşünceye mensup milletvekillerini bu çatı altında bir araya getirmeye özen göstermiştir. Bu nedenle görüşlerinde ortaklık yoktur. Grup içerisinde; İttihatçısı, Bolşevik’i, muhafazakârı, İslâmîci-Saltanatçısı, mutlakîyet yanlısı milletvekilleri bulunuyordu. İkinci Grup üyelerinin tamamına yakın üyeleri 1923 seçimleriyle tasfiye edilmişlerdir. Daha sonra bazı İkinci Grup milletvekilleri Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kurulunca bu partiye katılacaklardır.

LOZAN KONFERANSI BİLGİLERİ

- 26 Ekim 1922 tarihinde İsmet Paşa Dış işleri bakanı seçildi. Yusuf Kemal Tengirşek, sağlık sorunları nedeniyle istifa etti.
- 3 Kasım 1922 TBMM’de müzakere heyeti seçildi. (İsmet Paşa ve Hasan Saka 155 Oy aldı. Dr. Rıza Nur 122 oy aldı.)
- Lozan’a gidecek olan heyet TBMM tarafından onaylandıktan sonra Meclis çatısı altında yapılan müzakerelerde takip edilecek olan siyasetin esası da belirlenmiştir. Genel anlamda Misak-ı Milli belgesi çerçevesinde belirlenen siyaset, Lozan’a gidecek olan Türk heyetine verilen bir talimatla açıkça ortaya konmuştur. Milli Sınırlar, Kapitülasyonlar, Ermeni yurdu ve boğazları ele alan 14 maddelik ve üç sayfalık bu talimatname Lozan Konferansı’nda Türk tarafının kırmızı çizgilerini teşkil etmiştir.
- **İsmet Paşa baş delege, Sağlık Bakanı Rıza Nur ikinci delege, eski İktisat Bakanı Hasan Saka** ise delege seçilmişlerdir. Ayrıca çok geniş bir danışmanlar grubu oluşturularak teknik konular için hazırlıklı olunmuştur.
- Heyette **Celal Bayar, Yusuf Hikmet Bayur, Yahya Kemal Beyatlı, Ruşen Eşref Ünaydın, Münir Ertegün, Tevfik Bıyıklıoğlu, Maliyeci Cavit Bey** gibi kişiler yer aldı.
- 6 Kasım 1922 tarihinde İsmet Paşa ve Heyet İstanbul’a geldi. Darülfünun talebeleri İsmet Paşa’ya altın dolma kalem hediye ettiler.
- 11 Kasım 1922 tarihinde İsmet Bey ve Heyet Lozan’a vardı. Ankara’dan Lozan Buharlı trenle 4 gün sürdü.
- Heyete 300.000 Lira ödenek verildi.
- Gazeteci Ali Naci Karacan Lozan konferansını takip eden gazeteci oldu.
- 24 Temmuz 1923 tarihinde Lozan Barış Antlaşması imzalandı. (Tasadüf Kurban Bayramı’na denk geldi aynı zamanda II. Meşrutiyet’in ilan edildiği gün)
- Lozan Antlaşması imzalandığı dönemde dönemin başbakanı (icra vekilleri heyeti reisi) Rauf Orbay’dı.
- Lozan Barış Antlaşması 23 Ağustos 1923 Perşembe günü Saat: 17.55 sularında II. TBMM’de onaylandı. (213 Kabul – 14 Ret)
- Kırmızı mum ve mühürlü orijinal imzalı Fransa Dış İşleri Bakanlığında bulunmaktadır. Diğer ülkelerde onaylı nüshası vardır.
- Son olarak Lozan Antlaşması’nın süresi ve gizli maddesi yoktur 😊